

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

11. Vtrum hoc sacramentum per solos episcopos detur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

ARTICVLVS XI.

Utrum solus episcopus hoc sacramentum conferre possit.

mo in seipso confirmatur, pertinet ad cor, secundum illud dicitur 103. Panis cor hominis confirmet: sed ad sacramentum confirmationis requiritur signum fortitudinis ad alios, & ideo exhibetur in fronte.

AD TERTIVM dicendum, quod hoc sacramentum datur ad libere confitendum, non autem ad confitendum simpliciter: quia hoc fit etiam in baptismo, & ideo non debet dari in ore, sed in fronte, ubi apparent signa passionum, quibus libera confessio impeditur.

ARTICVLVS X.

Utrum ille qui confirmatur, debeat teneri ab alio.

AD DECIMUM sic proceditur. Vt quod ille qui confirmatur, non debeat ab alio teneri ad confirmationem. Hoc enim sacramentum non solum pueris, sed etiam adultis exhibetur. Adulti autem per se ipsos stare possunt, ergo ridiculum est, quod ab alio teneantur.

¶ Præterea. Ille, qui iam est de ecclesia, liberum habet accessum ad ecclesiam principem, qui est episcopus: sed hoc sacramentum (sicut dictum est) non exhibetur nisi baptizato, qui iam est membrum ecclesie. Vt ergo, quod non debeat per alium exhiberi episcopo, ad hoc sacramentum recipiendum.

¶ Præterea. Hoc sacramentum datur ad robur spirituale: quod magis viget in viris, quam in mulieribus, secundum illud Prouerb. vlt. Mulierem fortem quis inueniet? ergo ad minus mulier non debet tenere uirum ad confirmationem.

SED CONTRA est, quod Inno. Papa dicit, & habetur in Decret. 39. q. 4. si quis ex coniugio filium aut filiam alterius, de sacro fonte suscepit, aut ad chrisma tenuerit, &c. ergo sicut requiritur quod aliquis baptizatus de sacro fonte leuet, ita debet aliquis teneri ad sacramentum confirmationis accipiendum.

RESPON. Dicendum, quod (sicut dictum est) hoc sacramentum exhibetur homini ad robur pugne spiritualis: sicut autem aliquis de nouo natus, indiget instructore in his, quæ pertinent ad conseruationem vitæ (secundum illud Heb. 12. patres quidem carnis nostræ habuimus cruditores, & reuerbamur eos) ita illi, qui assumuntur ad pugnam, indigent eruditoribus a quibus instruuntur de his, quæ pertinent ad modum certaminis, & ideo in bellis materialibus constituuntur duces & centuriones, per quos alii gubernentur. & propter hoc etiam ille, qui accepit hoc sacramentum, ab alio tenetur, quasi per alium in pugna spirituali erudiendus: similiter etiam, quia per hoc sacramentum confertur homini perfectio spiritualis ætatis (sicut dictum est) ideo ille, qui ad hoc sacramentum accedit, sustentatur, quasi adhuc spiritualiter imbecillis & puer.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod licet ille qui confirmatur, sit adultus corporaliter: nondum tamen est adultus spiritualiter.

AD SECUNDUM dicendum, quod licet baptizatus sit effectus membrum ecclesie: nondum tamen est ascriptus militie Christiane, & ideo episcopo tamquam duci exercitus, per alium exhibetur iam militie Christiane ascriptum: non enim debet alium ad confirmationem tenere, qui nondum est confirmatus.

AD TERTIVM dicendum, quod (sicut dicitur Colof. 3.) in Christo Iesu non est masculus & femina, & ideo non differt utrum masculus, uel femina teneat aliquem in confirmatione.

AD VNDECIMUM sic proceditur. Vt quod non solum episcopus hoc sacramentum conferre possit. Greg. * enim scribens Ianuario episcopo dicit: peruenit ad nos, quosdam scandalizatos fuisse, quod presbyteros chrisma tangere eos, qui baptizati sunt, prohibuimus, & nos quidem secundum veterem usum nostræ ecclesie fecimus: sed si omnino hac de re aliqui contristantur, ubi episcopi desunt, ut presbyteri etiam in frontibus baptizatos chrisma tangere debeant, concedimus: sed illud quod pertinet ad necessitatem sacramentorum, non est propter uitandum scandalum immutandum, ergo uidetur quod non sit de necessitate huius sacramenti, quod ab episcopo conferatur.

¶ Præterea. Sacramentum baptismi videtur maioris efficacie, quam sacramentum confirmationis: quia per baptismum fit plena remissio peccatorum, & quantum ad culpam, & quantum ad penam, quod non fit in hoc sacramento: sed simplex sacerdos ex suo officio potest tradere sacramentum baptismi, & in necessitate quilibet etiam non ordinatus potest baptizare, ergo non est de necessitate huius sacramenti, quod ab episcopo conferatur.

¶ Præterea. Summitas capitis, ubi secundum medicos est locus rationis, s. particularis (quæ dicitur virtus cogitativa) est nobilior fronte, ubi est locus imaginatiuæ uirtutis: sed simplex sacerdos potest baptizatos ungere chrisma in vertice, ergo multo magis potest eos chrisma signare in fronte, quod pertinet ad hoc sacramentum.

SED CONTRA est, quod Euseb. Papa dicit, * Manus impositionis sacramentum magna ueneratione tenendum est, quod ab alijs perfici non potest, nisi a summis sacerdotibus: nec tempore apostolorum ab alijs, quam ab ipsis apostolis legitur aut scitur peractum esse: nec ab alijs, quam qui eorum locum tenent, unquam perfici, aut fieri debet: nam si aliter presumpsum fuerit, irritum habeatur & vacuû, nec inter ecclesiastica unquam reputabitur sacramenta. est igitur de necessitate huius sacramenti, quod dicitur sacramentum manus impositionis, quod ab episcopo tradatur.

RESPON. Dicendum, quod in quolibet opere ultima consumatio supremæ arti, aut uirtuti reseruat: sicut preparatio materiae pertinet ad inferiores artifices, superior autem dat formam: supremus autem est ad quem pertinet usus, qui est finis artificiorum, & epistola, quæ a notario scribitur, a Domino papa signatur. Fideles autem Christi sunt quoddam diuinum opus (secundum illud 1. ad Cor. 3. Dei edificatio estis) sunt etiam quasi quædam epistola, spiritu Dei scripta, sicut dicitur secunda Corinthio 3. Hoc autem confirmationis sacramentum, est quasi ultima consumatio sacramenti baptismi: ita scilicet quod per baptismum edificatur homo in domum spirituale, & conscribitur quasi quedam spiritualis epistola: sed per sacramentum confirmationis, quasi domus edificata dedicatur in templum Spiritus sancti, & quasi epistola conscripta signatur signo crucis, & ideo collatio huius sacri episcopi, qui obtinent summam potestatem in ecclesia: sicut & in primitiua ecclesia, per impositionem manus apostolorum, quorum vicem gerunt episcopi, plenitudo Spiritus sancti dabatur, ut habetur

4. diff. 7. q. 3. art. 1. q. 2. Et diff. 13. q. 1. art. 1. q. 2. Et diff. 25. q. 1. art. 1. cor. Et 2. cont. 60. Et quod 10. ar. 7. lib. 3. epist. 260.

Epist. 3. de episcopo, ubi dicitur, & habetur de consecr. ca. 1. Manu impositionis.

1. ad Cor. 3. Dei edificatio estis.

1. ad Cor. 3. Dei edificatio estis.

Art. 1. q. 2. Et diff. 13. q. 1. art. 1. q. 2. Et diff. 25. q. 1. art. 1. cor. Et 2. cont. 60. Et quod 10. ar. 7. lib. 3. epist. 260.

Art. 1. q. 2. Et diff. 13. q. 1. art. 1. q. 2. Et diff. 25. q. 1. art. 1. cor. Et 2. cont. 60. Et quod 10. ar. 7. lib. 3. epist. 260.

Urbanus r. in epist. ad omnes Christianos, habetur de consec. dist. 5. ca. Omnes fideles r.

tur actum. 8. vnde Urbanus Papa * dicit, Omnes fideles, per manus impositionem episcoporum Spiritum sanctum post baptismum accipere debet, vt pleni Christiani inueniantur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Papa in ecclesia habet plenitudinem potestatis, ex qua potest quaedam quae sunt superiorum ordinum, committere quibusdam inferioribus, sicut quibusdam presbyteris concedit conferre minores ordines, quod pertinet ad potestatem episcopalem. Et ex hac plenitudine potestatis concessit beatus Gregor. * Papa, quod simplices sacerdotes hoc sacramentum conferrent, quamdiu scandalum tolleretur.

Lib. 3. epist. 26. in fi.

AD SECUNDUM dicendum, quod sacramentum baptismi est efficacius quam hoc sacramentum, quantum ad remotionem mali: eo quod est spiritalis generatio, quae est mutatio de non esse in esse: hoc autem sacramentum est efficacius ad proficiendum in bono: quia est quoddam spirituale augmentum de esse imperfecto ad esse perfectum, & ideo hoc sacramentum digniori ministro committitur.

Lib. 2. ca. 30. circa principium.

AD TERTIUM dicendum, quod sicut * Rabanus dicit in lib. de institutione clericorum, signatur baptizatus chrismate in summitate capitis per sacerdotem, per pontificem vero in fronte, ut in priori vnditione, significetur super ipsum Spiritum sancti descensus ad habitationem Deo consecrandam: in secunda quoque, ut eiusdem Spiritus sancti septiformis gratia, cum omni plenitudine sanctitatis & scientiae & virtutis, venire in hominem declaratur. non ergo propter digniorem partem, sed propter potiore effectum, haec vnditio episcopis reseruat.

¶ Super Quaestione 72. Ar. 2. h. d. c. m. i.

ARTICVLVS XII. Vtrum ritus huius sacramenti sit conueniens.

4. dist. 7. q. 3. Ar. 2. q. 2. ad 2. c. i. in expositione litera.

IN articulo duodecimo, hoc solū vñ dicitur, quod circa ieiunium tam confirmatoris, q̄ confirmandi, seruanda vñ cuiusque ecclesiae consuetudo: hoc n. est de iure positiuo, & in paucis forte ecclesijs seruatur pp̄ causas in litera allegatas, multitudine scilicet confirmatorū, quos simul oportet confirmari, & separatim quandoque propter contiuum periculum incerta mortis, adiuncta maxima incommoditate habedi episcopum ad votum;

Art. 1. huius q. ad 3. & q. 65. ar. 4.

AD DUODECIMVM sic proceditur. Vñ q̄ ritus huius sacramenti non sit conueniens. Sacramentum enim baptismi est maioris necessitatis quam hoc sacramentum, ut supra dictum est. * sed baptismum deputantur certa tempora, scilicet pascha, & pentecostes: ergo etiam huic sacramento aliquod certum tempus debet praefigi.

Aurelianensi, * vt ieiuni ad confirmationem veniant, & in concilio Meldensi, ut episcopi non nisi ieiuni, per impositionem manuum Spiritum sanctum tradant.

Referatur haec de consec. d. 5. ca. Vt ieiuniet. Et vt episc. Ar. 2. huius

¶ 2. Præter. Sicut hoc sacramentum requirit deuotionē & dantis & recipientis, ita etiam & sacramentum baptismi: sed in sacramento baptismi non requiritur quod a ieiuni sumatur vel conferatur, ergo uidetur inconuenienter statutum in concilio

¶ 3. Præter. Chrisma est quoddam signum plenitudinis Spiritus sancti, vt supra dictum est. * Sed plenitudo Spiritus sancti data est fidelibus Christi in die Pentecostes, vt habetur Act. 2. magis ergo debet chrisma confici, & benedici in festo Pentecostes, quam in coena Domini.

SED CONTRA est, vñs Ecclesia, quae a Spiritu sancto gubernatur.

RESPON. Dicendum, quod Dominus Matth. 18. fide libus suis promittit, dicens, ubi fuerint duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum: & ideo firmiter tenendum est, quod ordinationes Ecclesiae dirigantur secundum sapientiam Christi. Et propter hoc certū esse debet, ritus, quos Ecclesia obseruat in hoc, & in aliis sacramentis esse conuenientes.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut Melchisedech Papa * dicit, ita coniuncta sunt haec duo sacra. (s. b. a. p. i. s. m. i. & confirmationis) vt ab inuicem nisi morte praueiente nullatenus possint segregari, & unum sine altero rite perfici non possit. Et iō eadem rpa sunt praefixa baptismō solenniter celebrando, & huic sacramento: sed quia hoc sacramentum a solis episcopis datur, qui non sunt semper praesentes, vbi presbyteri baptizant, oportuit quantum ad communem usum, sacramentum confirmationis etiā in alia tempora differri.

AD SECUNDUM dicendum, quod ab illa prohibitione excipiuntur infirmi, & morte periclitantes: sicut in statuto Meldensi * concilii legitur. Et ideo propter multitudinem fidelium, & propter pericula imminencia, sustinetur vt hoc sacramentum (quod non nisi ab episcopis dari potest) etiam a non ieiunis datur vel accipitur: quia unus episcopus precipue in magna dioecesi, non sufficeret ad tot homines confirmandos, si eis tempus arclaretur: vbi tamen congrue obseruari potest, conuenientius est vt a ieiunis datur & accipiatur.

AD TERTIUM dicendum, quod sicut ex concilio Martini papae * habetur, omni tpe licebat chrisma conficere: sed quia solennis baptismus, ad quem requiritur vñs chrismatis, in vigilia paschae celebratur, congrue ordinatum est, ut per biduum ante ab episcopo chrisma benedicatur, ut possit per dioecesim destinari. Dies etiam ille satis congruit ad materias sacramentorum benedicendas, in quo fuit eucharistiae sacramentum institutum, ad quod omnia alia sacramenta quodammodo ordinantur, sicut supra dictum est.

QVAESTIO LXXIII.

De sacramento eucharistiae secundum se, in sex articulos diuisa.

CONSEQUENTER considerandum est de sacramento eucharistiae. Et primo de ipso sacramento. Secundo de materia. Tertio de forma. Quarto de effectibus. Quinto de recipientibus hoc sacramentum. Sexto de ministro. Septimo de ritu.

CIRCA primum quaeruntur sex.

¶ Primo, Vtrum eucharistia sit sacramentum.

¶ Secundo, Vtrum sit unum vel plura.

¶ Tertio, Vtrum sit de necessitate salutis.

¶ Quarto, de nominibus eius.

¶ Quinto, De institutione ipsius.

¶ Sexto, de figuris eius.

¶ Super Quaestione 73. Ar. primo.

IN articulo primo notandum occurrit in responsione ad tertium, quod duarum differentiarum, quae ibi enarrantur inter eucharistiam, & alia sacramenta habentia materiam sensibilem (quod propter poenitentiam, & matrimonium dicitur) secunda differentia sumit gratiam non solum secundum seipsam, sed secundum suum effectum, qui est vnitas corporis Christi mystici: ita quod cum audis sacramenti eucharistiae rem tantum esse gratiam, susceptionem autem vnitatem ecclesiae: aut corpus Christi mysticum, non diuersa intelligas: qm̄ haec oia nihil aliud sunt quam gratia Dei in suis fidelibus.

AR-